

ORKUSTOFNUN
Vatnsorkudeild

ÚTLÁN

Bókasafn Orkustofnunar

**Ósasvæði
Jökulsár á Fjöllum og
Jökulsár á Dal**

**Breytingar á legu strandar sam-
kvæmt kortum og loftmyndum**

Skúli Víkingsson

OS-92044/VOD-11 B

Nóvember 1992

útlán

ORKUSTOFNUN
Grensásvegi 9, 108 Reykjavík

Verknr. 720.710/730
/os/sv/txt/jfd/skyrsla.e 1992-12-30

Ósasvæði
Jökulsár á Fjöllum og
Jökulsár á Dal

**Breytingar á legu strandar sam-
kvæmt kortum og loftmyndum**

Skúli Víkingsson

OS-92044/VOD-11 B

Nóvember 1992

Inngangur

Verk þetta er unnið vegna virkjunarhugmynda á vatnasvæðum Jökulsár á Fjöllum og Jökulsár á Dal.

Það fólst í því að gera kort í mælikvarða 1:50000 af strönd annars vegar Öxarfjarðar og hins vegar Héraðsflóa á grundvelli korta og loftljósmynda frá mismunandi tíma.

Kortin fylgja hér með innbrotin.

Verklýsing

Enn sem komið er eru engin kort til skárrí en AMS-kortin sem gerð voru á árunum 1948 til 1949 eftir loftmyndum frá 1945 og 1946. Strandlínan var færð inn á AMS-kortin með Aero-Sketchmaster, þar sem horft er á mynd og kort í einu. Farvegamyntur o. þ. h. var notað til að fella saman mynd og kort. Vífðast gekk að fá nægilega dreifða og góða viðmiðunarpunkta til þess að láta sannfærast um að hægt væri að draga strandlínuna á kortið eftir myndinni, en þar sem það tókst ekki er engin lína færð inn.

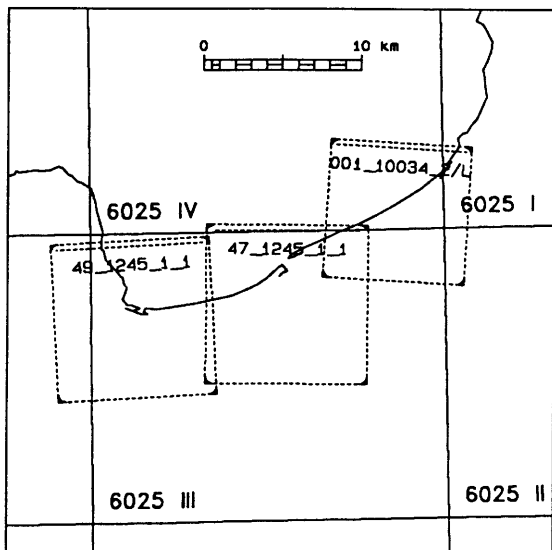
Strandlínurnar frá 1945 (1946), 1960 og 1990 (1988) voru síðan hnitaðar af AMS-kortunum. Hnitunum er varpað yfir í Landsnet (hið nýja, Hjörsey 1956) með forriti frá Gunnari Þorbergssyni. Strandlínan var ennfremur hnitúð af dönsku kortunum. Hnit hornpunkta þeirra í landskerfi eru fengin frá Gunnari. Eins og fram kemur í töflunni hér á eftir eru þessi kort frá árunum 1932 til 1934. Þá eru aðeins 11 til 13 ár þangað til 1945 að AMS kortin eru gerð. Breytingar á ströndinni á svo skömmum tíma eru ekki nægilega miklar til þess að kort í svo litlum mælikvarða sem þessi geti nýtt til samanburðar.

Jökulsá á Fjöllum

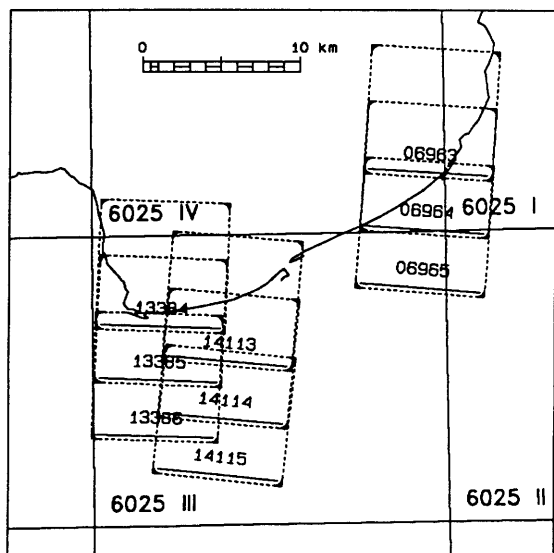
Dönsku kortin koma þarna að litlu haldi, þar sem þau eru í litlum mælikvarða og ekki mikil eldri en myndirnar, sem AMS-kortin eru gerð eftir.

Eins og sjá má á meðfylgjandi korti er helzta breytingin sú, að ströndin hefur færzt út um

200 til 300 metra vestan Bakkahlaups (það er stóri ósinn fyrir miðjum firði) á árunum 1945 til 1992, en heldur eyðzt af henni austan til á sandinum. E. t. v. stendur þetta í einhverju sambandi við jarðskorpuhreyfingar samfara Kröflueldum.

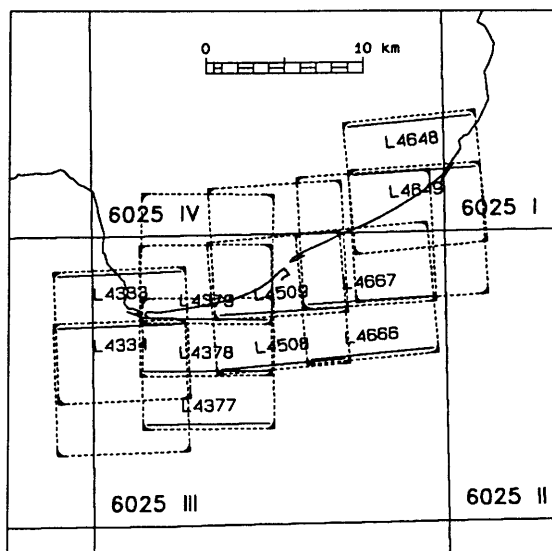

Öxarfjörður. Loftmyndir frá 1945 og 1946

Öxarfjörður. Loftmyndir frá 1960.

4. Loftmyndir Landmælinga Íslands frá 1990:

L4333-L4334	(34)	19900725
L4377-L4379	(789)	19900725
L4508-L4509	(89)	19900728
L4648-L4649	(89)	19900728
L4666-L4667	(67)	19900728

Öxarfjörður. Loftmyndir frá 1990.

Gögn

1. Dönsku kortin (Geodætisk institut):

81 Axarfjörður 1932

2. AMS kortin (Army Map Service):

6025 III Gardhur 1945,
6025 I Kopasker 1946,
6025 IV Bangastadhir 1946,

Loftmyndir AMS frá 1945 og 1946:

47_1245_1_1 (7)
49_1245_1_1 (9)
001_10034_2/L (11 19460929)

3. Loftmyndir AMS frá 1960:

06963-06965 (345) 19600716
13384-13386 (456) 19600824
13733-13735 (345) 19600828
13831-13833 (123) 19600828
14112-14115 (2345) 19600828

Jökulsá á Dal

Breytingar á ströndinni eru minni en svo að þær verði greindar á þeim gögnum sem fyrir hendi eru. Viðmiðanir milli korts og mynda eru litlar alveg næst ströndinni svo að greiningarhæfin er ekki upp á það allra bezta. Svo virðist sem ströndin hafi færzt út allt að 150 m á tímabilinu 1945 til 1960, en síðan eyðzt aftur. Þessar breytingar er ekki hægt að staðfesta vegna lítilla viðmiðana. Ós Jökulsár á Dal og Lagarfjós er sameiginlegur og hefur flutzt lítillga eins og sést á kortinu, ennfremur hafa bugður neðsta hluta Lagarfjós breytzt nokkuð. Aurar Jökulsár hafa breytzt, en ekki að umfangi svo staðfest verði.

Gögn

1. Dönsku kortin (Geodætisk institut):

102	Vopnafjörður	1934
113	Dyrfjöll	1934

2. AMS kortin (Army Map Service):

6224 II	Fagridalur	1946,
6223 I	Kirkjubæur	1945, 1946

Loftmyndir AMS frá 1945 og 1946:

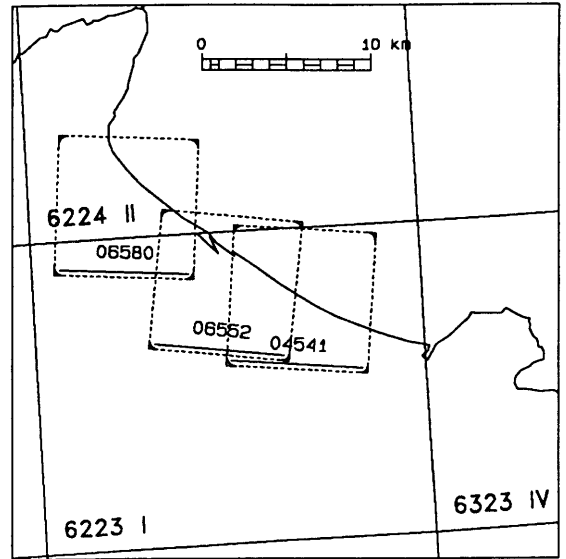
51/1218/II/1 (1)

3. Loftmyndir AMS frá 1960:

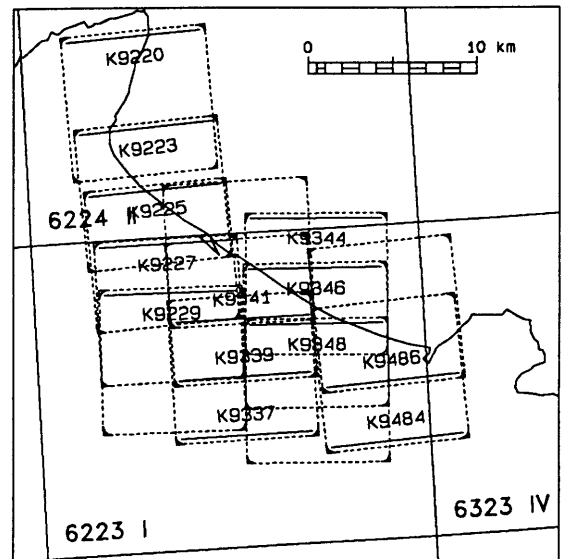
04541-04541	(1)	19600702
06552-06552	(2)	19600715
06580-06580	(0)	19600715

4. Loftmyndir Landmælinga Íslands frá 1988:

K9220-K9229	(03579)	19880821
K9337-K9348	(791468)	19880821
K9484-K9486	(46)	19880821

Héraðsflói. Loftmyndir frá 1960.

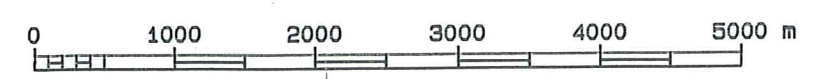
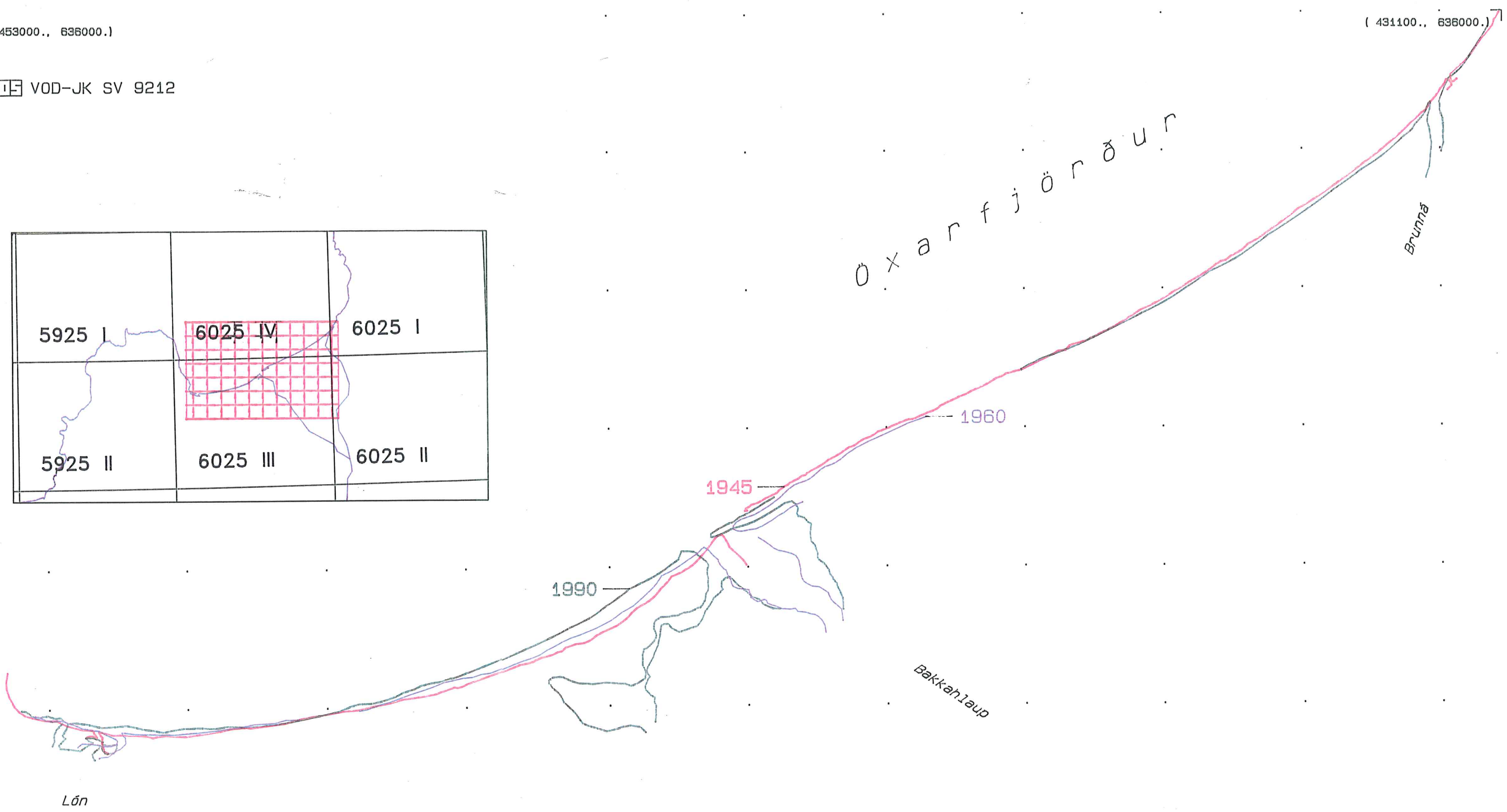
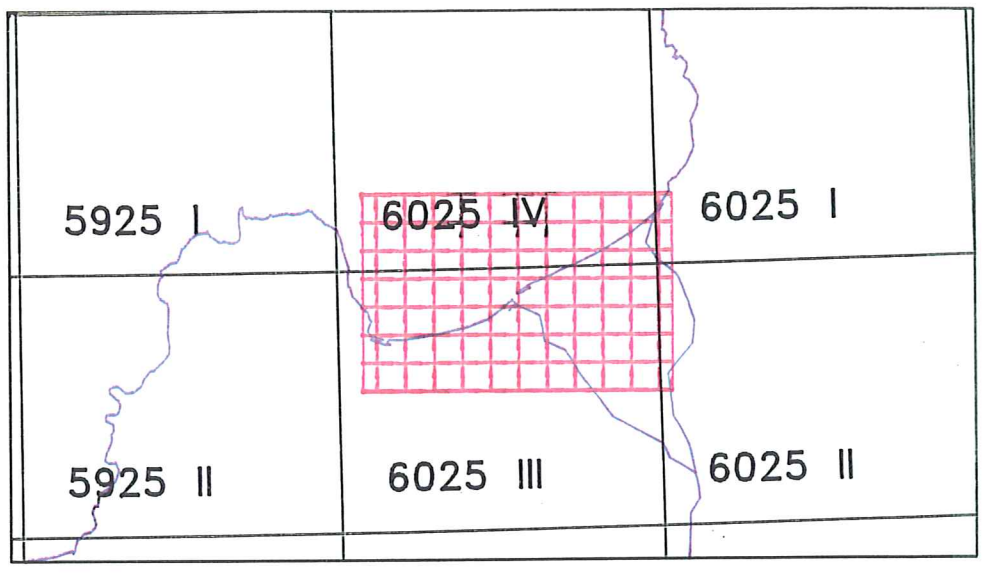

Héraðsflói. Loftmyndir frá 1988.

(453000., 636000.)

(431100., 636000.)

VOD-JK SV 9212

(453000., 622000.)

(431100., 622000.)

